

Transparency International Slovensko

Ivan Rončák
editor

**Zborník príspevkov
z protikorupčného seminára
v Repišti 26. – 27. 1. 2007**

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SLOVENSKO**

Vydané s podporou
ALDA – Asociácie agentúr
lokálnej demokracie

2007

Ivan Rončák
editor

**ZBORNÍK PRÍSPEVKOV Z PROTIKORUPČNÉHO
SEMINÁRA V REPIŠTI 26. – 27. 1. 2007**

Ivan Rončák
editor

ZBORNÍK PRÍSPEVKOV Z PROTIKORUPČNÉHO SEMINÁRA V REPIŠTI 26. – 27. 1. 2007

© Transparency International Slovensko, Bratislava 2007
Všetky práva vyhradené.

Transparency International Slovensko
Bajkalská 25, 827 18 Bratislava 212
tel.: 02/5341 10 20, fax: 02/5341 72 07
www.transparency.sk, tis@transparency.sk

TIS

Transparency International Slovensko

Ivan Rončák
editor

**ZBORNÍK PRÍSPEVKOV Z PROTİKORUPČNÉHO
SEMINÁRA V REPIŠTI 26. – 27. 1. 2007**

Seminár sa uskutočnil v rámci projektu „Cities for peace and democracy in Europe“
implementovaného Asociáciou agentúr miestnej demokracie

Transparency International Slovensko (TIS) je nezisková, nestranička mimovládna organizácia so sídlom v Bratislave. Je národnou pobočkou celosvetovej mimovládnej organizácie Transparency International a na Slovensku pôsobí od roku 1998. TIS sa venuje predovšetkým otázkam spojeným s korupciou vo verejnom sektore Slovenska, a to na centrálnej úrovni ako aj na úrovni decentralizovanej správy vecí verejných. Medzi hlavné ciele TIS patrí podpora a presadzovanie takých hodnôt v slovenskom verejnom sektore, akými sú transparentnosť, zodpovednosť, dôvera a integrita, ktoré významným spôsobom pomáhajú znižovať korupciu. Aktuálne informácie sú dostupné na www.transparency.sk.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Bajkalská 25, 827 18 Bratislava 212
tel: 02/5341 10 20, fax: 02/5341 72 07

Členovia Aliancie za transparentnosť a boj proti korupcii:

Milan Banas
Anna Butašová
Iveta Griačová
Eugen Jurzyca
Mária Kolaříková
Zdenko Kováč
Katarína Mathernová
Grigorij Mesežnikov
Vladimír Pirošík
Ol'ga Reptová
Emília Sičáková-Beblavá
Dušan Staněk
Juraj Stern
Soňa Szomolányi
Jiří Vlach
Daniela Zemanovičová

OBSAH

1.1 Slovo na úvod (<i>Ivan Rončák</i>).....	7
1.2 Samospráva a aktívne občianstvo: legislatívne nástroje (<i>Vladimír Pirošík</i>).....	8
1.3 Občania mestu k voľbám - príklad občianskych aktivít pred komunálnymi voľbami 2006 – Banská Bystrica (<i>Ivan Rončák</i>).....	18
1.4 Investigatíva otvorených zdrojov (<i>Zuzana Wienk</i>)	27
1.5 Ako čítať samosprávne rozpočty (<i>Juraj Gallo</i>)	32
1.6 Miestne samosprávy a korupcia (<i>Juraj Nemeč</i>)	39
2. Príloha - program seminára.....	46

SLOVO NA ÚVOD

IVAN RONČÁK

editor

V rámci reformy verejnej správy boli zo štátu na územnú a regionálnu samosprávu prenesené značné právomoci a im zodpovedajúce finančné prostriedky. Preto sa aj pozornosť TIS obracia týmto smerom. Tak ako nie je voči korupcii imúnna štátna správa, tak sa tento jav vyskytuje aj na úrovni územnej samosprávy.

Predkladaný zborník prináša príspevky, ktoré odzneli na protikorupčnom seminári Transparency International Slovensko 26. – 27. januára 2007 v Repišti. V TIS sme sa rozhodli zorganizovať tento seminár určený mladých ľuďom s cieľom upriamiť ich pozornosť na decentralizovanú korupciu – na korupciu na úrovni územnej samosprávy.

Tento zborník príspevkov vznikol preto, aby sa s obsahom prezentácií, ktoré odzneli na seminári, mohla oboznámiť aj širšia verejnosť, nielen jeho účastníci.

V Bratislave, 30. januára 2007

SAMOSPRÁVA A AKTÍVNE OBČIANSTVO: LEGISLATÍVNE NÁSTROJE

VLADIMÍR PIROŠÍK
advokát, spolupracovník TIS

Prezentácia „Samospráva a aktívne občianstvo: legislatívne nástroje“ má dva základné ciele: tým je prvým je upozornenie, že územná samospráva na Slovensku disponuje čím ďalej tým väčšími kompetenciami i finančnými prostriedkami, a teda i väčším priestorom na korupciu. Dôležité preto je, aby proces decentralizácie bol doprevádzaný aj súbežným posilňovaním verejnej kontroly samosprávy, a to realizovanej tak prostredníctvom lokálnych/regionálnych médií ako aj prostredníctvom aktívnych občanov, iniciatív a mimovládnych organizácií.

Druhým cieľom prezentácie je oboznámiť účastníkov s prehľadom najdôležitejších legislatívne nástrojov verejnej kontroly samospráv v podmienkach Slovenskej republiky. Dôraz je pritom kladený najmä na zákon o slobode informácií a jeho praktické využitie pri monitoringu hospodárenia obcí a miest. Rovnako dôležitá je však aj Ústava SR, zákon o obecnom zriadení a v neposlednom rade i interné právne akty samospráv upravujúce vzťahy medzi jednotlivými orgánmi, rokovacie procedúry orgánov, zásady hospodárenia s obecným/mestským majetkom a pod.

Orientácia v „komunálnej legislatíve“, počnúc ústavou až po jednotlivé všeobecne záväzné nariadenia je totiž v podmienkach právneho štátu jedným zo základných predpokladov efektívneho a zároveň korektného výkonu verejnej kontroly samosprávy.

Samospráva a aktívne občianstvo

Vladimír Pirošík,
Repište, 26. január 2007

Prečo sa zaujímať o samosprávu?

- bližšia košeľa ako kabát
- výskum identít – najprv obec, potom štát
- dobrodružstvo decentralizácie
- decentralizácia – korupcie
- samosprávy (obce/mestá/MČ/VÚC) disponujú ročne veľkými finančnými prostriedkami

Akými?

? Banská Bystrica	· 917 mil. Sk
? Nitra	· 960 mil. Sk
? Košice	· 2, 5 mld. Sk
? Bratislava	· 6, 2 mld. Sk
? Celkový rozpočet slovenských samospráv v r. 2006	· 100 mld. Sk · 100 000 000 000,-

Kde hľadať pomoc?

- Ústava Slovenskej republiky
- vybrané zákony
- podzákoné normy

1. ÚSTAVA SR

- publikovaná pod č. 460/1992 Zb.
- www.zbierka.sk, www.justice.sk
- najvyšší zákon v štáte
- delí sa na 9 hláv
- 2 základné časti:
 - i) orgány a vzťahy medzi nimi
 - ii) základné práva a slobody

2. hlava ÚSR – Ľudské práva

- 37 práv
- právo na informácie
- právo na správu vecí verejných
- „participačná triáda“

1.1. Právo na informácie

„Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhladávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.“ (čl. 26 Ústavy SR)

1.2. Právo na správu vecí verejných

- **čl.30 ÚSR**
- *„Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov“.*
- **Voľby vs. priama účasť na rozhodovaní**

1.3. Participačná triáda

- Petičné právo
(čl. 27 ÚSR)
- Právo pokojne sa zhromažďovať
(čl. 28 ÚSR)
- Právo slobodne sa združovať
(čl. 29 ÚSR)

2. VYBRANÉ ZÁKONY

- zákon č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- zákon č. 50/1976 Zb. stavebný zákon
- zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve
- zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve
- zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov
- zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní
- zákon č. 81/1966 Zb. tlačový zákon

2.1. Zákon o slobode informácií

- „každý má právo...“
- cca 10 000 úradov: samospráva, štátna správa, ministerstvá, polícia, nie cirkevné inštitúcie...
- Princíp: čo nie je tajné, je verejné
- 12 kategórií „tajností“ (obchodné tajomstvo, daňové, bankové, osobné údaje)

Proces poskytovania info

- do osem pracovných dní
- poskytnúť informáciu alebo rozhodnúť o nesprístupnení
- možnosť odvolania na nadriadený orgán i súd
- priestupkové konanie - pokuta za porušenie infozákona - do 50 000,- Sk

Náležitosti infožiadosti

- kto
- komu
- čo
- ako

Modelová infožiadosť

Ján Novák, Rovná 4, 974 99, Kysak

Obec Repište
Obecný úrad Repište 158
966 03 Sklené Teplice

V Kysaku, dňa 26. 1. 2007

VEC: žiadosť o informácie

Týmto Vás v zmysle zákona o slobode informácií žiadam o
s prístupnenie
územného plánu obce Repište prijatého VZN č. 3/1999.

Predmetnú informáciu žiadam zaslať mejlom na novak@obcan.sk.

Ján Novák, v.r.

2.2. Zákon o obecnom zriadení

- „*biblia samosprávy*“
- 2 základné orgány
- starosta/primátor a zastupiteľstvo
- ďalšie orgány
- komisie, rada, hlavný kontrolór, prednosta úradu, náčelník polície
- obecný/mestský/miestny úrad

2.3. Ďalšie dôležité zákony

stavebný, petičný, zhromažďovací,
združovací, správny, volebný,
tlačový...

3. PODZÁKONNÉ NORMY

- **všeobecne záväzné nariadenia obcí (VZN)** – územný plán, miestne dane, dotácie...
- **uznesenia zastupiteľstiev** – rozpočet, odpredaje majetku...
- **vyhlášky ministerstiev, nariadenia vlády** – vykonávajú a spresňujú zákony...

Záverový sumár

- ľudí samospráva zaujíma
- pokračujúca decentralizácia
- veľa verejných peňazí
- nedávne komunálne voľby
- hrozba (pokračujúcej) korupcie
- pomôcka – znalosť (3) právnych predpisov
- kľúčový – zákon o slobode informácií

OBČANIA MESTU K VOĽBÁM

Ako požadovať skladanie účtov predstaviteľmi samosprávy – príklad občianskych aktivít pred komunálnymi voľbami 2006 v Banskej Bystrici

IVAN RONČÁK

Centum komunitného organizovania, koordinátor projektu Občania mestu k voľbám

Cieľom nasledujúcej prezentácie je predstaviť aktivity občianskej iniciatívy Občania mestu pred komunálnymi voľbami v decembri 2006 ako príklad požadovania skladania účtov predstaviteľmi samosprávy verejnosti. Cieľom projektu Občania mestu k voľbám bolo zvýšiť účasť občanov Banskej Bystrice schopných kompetentnej voľby v komunálnych voľbách a vytvoriť podmienky transparentný výkon samosprávy v rokoch 2007 – 2010.

Aktivity projektu sa niesli v troch líniách:

- ▶ Odpočty činnosti odchádzajúceho primátora a poslancov MsZ.
 - Vydali sme 4 čísla občasnika OM Banskobystrický monitor. Každé číslo bolo venované jednému roku volebného obdobia 2003 – 2006. Informovali sme tak o najdôležitejších kauzách daného roku, o najdôležitejších bodoch rokovania poslancov. Náklad 10 tisíc kusov sme distribuovali asi do tretiny domácností v meste.
 - Nazáklade vzorky 35 hlasovaní, ktoré sme považovali za dôležité z hľadiska transparentnosti, životného prostredia a zapájania občanov do rozhodovacieho procesu sme urobili analýzu hlasovaní poslancov MsZ v r. 2003 – 2006. Získali sme tak objektivizovaný pohľad na to, ako sú jednotliví poslanci stotožnení s hodnotami, ktoré vyznáva OI OM.
- ▶ Vytvorenie predpokladov pre transparentnejšie fungovanie samosprávy v r. 2007 – 2010.
 - Usporiadali sme diskusné fórum s kandidátmi na post primátora mesta, na ktorom si občania mohli vypočuť názory kandidátov na rozvoj nášho mesta.
 - Pripravili sme tzv. transparentný dotazník, ktorý sme zaslali kandidátom na poslancov a primátora mesta. Chceli sme tak od kandidátov získať informácie, ktoré pomôžu v budúcnosti odhaliť ich konflikt záujmov a zároveň otestovať ich ochotu tieto informácie o sebe poskytnúť.
 - Zostavili sme súbor občianskych požiadaviek na nové orgány samosprávy – nazvali sme ich Občianska agenda 2006.
- ▶ Aktivity smerujúce priamo k dosiahnutiu vyššej účasti na komunálnych voľbách.
 - Pred veľkými banskobystrickými nákupnými strediskami sme rozdávali žetóny do nákupných vozíkov s výzvou voliť.
 - V deň volieb sme pútačmi na voľných verejných priestranstvách označili smer, kde sa nachádza najbližšia volebná miestnosť.

Občania mestu k voľbám

Príklad občianskych aktivít pred
komunálnymi voľbami 2006 –
Banská Bystrica

KTO?

- Občianska iniciatíva Občania mestu
- s podporou Centra komunitného organizovania
- a grantu NOS – OSF vo výške 150 tis. Sk

KTO? – OI Občania mestu

- 1. celomestská občianska iniciatíva
- Vznik v januári 2006
- 3 kampane:
 - verejná doprava
 - územné plánovanie
 - občianska kontrola moci

KTO? – Centrum komunitného organizovania

- Podpora občianskej participácie
- Technická asistencia občianskym iniciatívam
- Najmä na veľkokapacitných sídliskách vo veľkých mestách
- Podpora viacerých OI v Banskej Bystrici – sídliská Podlavice, Radvaň, Sásová

PREČO?

- Nedostatok informácií o činnosti primátora a poslancov
- Nízka miera citlivosti samosprávy voči občanom – nezvyk skladať účty
- Nádej v zlepšenie celkovej situácie zmenou primátora a poslancov

CIELE

- 1. Informovať o činnosti samosprávy v r. 2003 – 2006 – odpočty činnosti samosprávy a naučiť primátora a poslancov vnímať kontrolu verejnosťou ako niečo prirodzené
- 2. Vytvoriť predpoklady pre transparentnejšie fungovanie samosprávy vo volebnom období 2007 - 2010
- 3. Motivovať informovaných voličov ísť voliť

Aktivity – cieľ 1

- 4 čísla Banskobystrického monitora
 - 1 číslo = 1 rok volebného obdobia 2003 – 2006
 - náklad 10 tis. kusov, t.j. cca tretina domácností v BB
 - vlastná distribúcia, obsahové aj grafické spracovanie – členovia OM

Aktivity – cieľ 1

- Analýza hlasovaní poslancov MsZ
 - 35 vybraných hlasovaní dôležitých z hľadiska občianskej participácie, transparentnosti a zelene v meste
 - rebríčky poslancov – podľa volebných obvodov, triedenie na posl. kluby atď.
 - výber zverejnený ako príloha Banskobystrického monitora
 - vysvedčenia pre poslancov MsZ – známky podľa bodov získaných z analýzy hlasovaní

Aktivity – cieľ 2

- Diskusné fórum s kandidátmi na post primátora mesta
 - jediné celomestské diskusné fórum so všetkými kandidátmi
 - 7 z 9 kandidátov; plus primátor Králik v hľadisku medzi občanmi

Aktivity – cieľ 2

- Transparentný dotazník pre kandidátov
 - cieľ = vytvoriť databázu s potenciálom identifikovať budúci konflikt záujmov
 - súčasťou dotazníka čestné vyhlásenie, že sa kandidát nebude bez súťaže uchádzať o mestské zákazky
 - návratnosť: 23 + 3 zo 175 + 8 (kandidáti na poslanca al. primátora). 10 + 1 boli vo voľbách úspešní.

Aktivity – cieľ 2

- Občianska agenda 2006
 - súbor občianskych požiadaviek
 - predložené kandidátom vo voľbách
 - materiál na rokovanie so samosprávou po voľbách

Aktivity – cieľ 3

- Volebné žetóny do nákupných košíkov – 1.500 ks
- Pútače pred volebnými miestnosťami

Reakcie

- Povzbudivé
- Kritické – najmä zo strany dotknutých poslancov MsZ

Výsledky

- Ťažko odhadnúť podiel aktivít OM a iných príčin, ale platí, že:
 - OM si získalo rešpekt vo verejnosti aj u predstaviteľov samosprávy
 - Nový primátor ústretovejší občianskym iniciatívam
 - Viac poslancov ochotných spolupracovať s OI a menej otvorených nepriateľov OI

Ako ďalej?

- Budeme pokračovať
- OM sa stretlo s novým primátorom
- OM oslovilo novozvolených poslancov MsZ

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ!

Ivan Rončák

INVESTIGATÍVA OTVORENÝCH ZDROJOV

ZUZANA WIENK

výkonná riaditeľka Aliancie Fair-play

Zákon o slobodnom prístupe k informáciám č. 211/2000 Z.z. v znení neskorších predpisov a analýza dostupných / otvorených zdrojov vo verejnej sfére sú veľmi mocnými nástrojmi občianskej i novinárskej investigatívy.

Poznanie fungovania a zákonitosti systémov vo verejnej sfére poskytne dôležitý základ k monitoringu – odhalí slabé miesta a naučí, kde a ako hľadať možné prípady zneužitia systémov, ako i potrebné dôkazy. Otvorené zdroje umožnia zdokumentovať a podložiť väčšinu prípadov, ktoré prenikajú do verejnej správy (t.j. prípadov, ktoré sa nejakým spôsobom týkajú aplikácie zákonov vo verejnej správe, podliehajú pravidlám verejnej správy alebo sa týkajú rozhodovacej právomoci verejnej správy). Hlavnými limitujúcimi faktormi sú presah kauzy do súkromnej sféry, nedodržanie zákonných povinností a sofistikovanosť postupu „hráčov“. Analýza konkrétnych dokumentov (najčastejšie obchodného a živnostenského registra, vestníka verejného obstarávania, konkrétnych podkladov k verejným obstarávaniam, katastra nehnuteľností, webových stránok inštitúcií, dodávateľských zmlúv a dodatkov...) poskytne dôkazy o zvýhodnení vybraných subjektov, prepojení verejných činiteľov s firmami, znevýhodnení konkurencie, pochybení verejných činiteľov, nedodržaní pravidiel atď.

www.fair-play.sk

Investigatíva otvorených zdrojov

... ako prísť veciam na koreň

Hľadanie problémov

Myslieť a pýtať sa

... každý systém má svoje pravdy a slabé miesta

(aj keď sa vám zdajú jednoduché a samozrejmé)

1. získajte akékoľvek informácie o zmysle, fungovaní a skúsenostiach jednotlivých systémov

... analyzovať dáta sa oplatí – všetko zanecháva stopy

(záleží len od množstva informácií, ktoré sú k dispozícii a sofistikovanosti hráčov)

2. vyhľadávajte verejne prístupné dokumenty, rozhodovanie vo verejnej sfére podlieha mnohým predpisom a povinnostiam viesť písomnosti, ich analýzou získate stopy a dôkazy

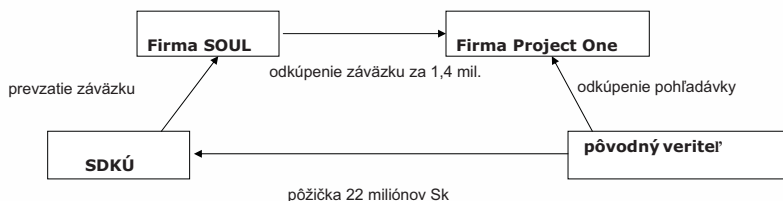
Kam až sa môžeme dostať - príklady

1. Priehľadný starosta

(starosta prideli obecnú zákazku sám sebe – všetko vyčítame z verejných zdrojov – vestník VO, obchodný register, zákon 211)

2. Podnikateľ v „službách“ strany

(z verejných zdrojov odhalíme možný scenár, nie však všetkých hráčov – výročné správy, zbierka listín or sr, kataster nehnuteľností)

Najčastejšie prípady

Peňažný alebo nepeňažný profit z verejných zdrojov pre verejného činiteľa lebo jeho blízke osoby

- Podnikavý župan alebo župa ako rodinný podnik
- Symbióza mesta a sponzorov
- Správa ciest, to som ja
- Poslanecké kreslo ako príležitosť

Podnikavý župan

- na začiatku bola reklama, v ktorej bratislavský župan Ľubo Roman propaguje Au café
- rodina Ľuba Romana vlastní Au café, Leberfinger, Lod' Kriváň a divadlo West
- Pýtame sa, či župan „sprostredkúva“ rodine biznis aj z verejných zdrojov
- overenie cez zákon 211 tento predpoklad potvrdilo (60% výdavkov náhodne vybraných delegácií smerovalo do spomínaných rodinných zariadení)
- úrad VÚC nevie zodpovedať na otázku, akými kritériami a pravidlami vyberá miesta pre pohostenie delegácií

Symbióza mesta a sponzorov

- vestník VO ukáže, že primátor Trenčína (SDKÚ) Liška obstaral luxusnú limuzínu Audi pre služobné potreby
- databáza AFP ukáže, že ju dodala firma sponzora SDKÚ Jaroslava Závodského – Araver

Otázka: vyhral Araver férovo alebo vďaka „blízkosti“ k primátorovi / primátorovej strane?

- získať dôkazy je kľúčové, samotné prepojenie ešte nemusí nič znamenať
- ako zistiť, že proces nebol férový?
vyžiadať si zmluvy, faktúry, dodatky ku zmluvám od mesta, pozrieť obchodný register, vestník verejného obstarávania
- analýza dokumentov potvrdzuje podmienky tendra nastavené pre víťaza, nedodržanie súťažných kritérií, podpísanie dodatkov nevýhodných pre mesto

Správa ciest, to som ja

- AFP dostane tip na šéfa žilinskej pobočky SaÚC, ktorý si verejnú inštitúciu mylí so svojou firmou a premyslene prihráva spriazneným firmám (oficiálne vlastnenými synom a blízkymi osobami) verejné zákazky

Dôkaz: *nájsť 1 demonštratívny prípad*

- uspeje aj v žilinskej VÚC (u bývalých podriadených), ktorá vo všetkých okresoch vyhlasuje súťaž na údržbu ciest (skúmame tri – Martin, Žilina, Čadca)
- vyžiadame si súťažné podklady, ponuky prihlásených, zápisy z otvárania obálok a vyhodnotenie ponúk, podpísané zmluvy
- zistíme, že všetky predpokladané preferované firmy mali dohodnutý nadštandardný prístup, ktorý znevýhodnil konkurenciu u umožnil vyhrať firmám, ktoré nespĺňali podmienky
- všetky súťaže vyhrali a s VÚC si dohodli podmienky, na ktorých bude strácať

Správa ciest, to som ja

- AFP dostane tip na šéfa žilinskej pobočky SaÚC, ktorý si verejnú inštitúciu mylí so svojou firmou a premyslene prihráva spriazneným firmám (oficiálne vlastnenými synom a blízkymi osobami) verejnú zákazku

Dôkaz: *nájsť 1 demonštratívny prípad*

- uspeje aj v žilinskej VÚC (u bývalých podriadených), ktorá vo všetkých okresoch vyhlasuje súťaž na údržbu ciest (skúmame tri – Martin, Žilina, Čadca)
- vyžiadame si súťažné podklady, ponuky prihlásených, zápisy z otvárania obálok a vyhodnotenie ponúk, podpísané zmluvy
- zisťujeme, že všetky predpokladané preferované firmy mali dohodnutý nadštandardný prístup, ktorý znevýhodnil konkurenciu u umožnil vyhrať firmám, ktoré nespĺňali podmienky
- všetky súťaže vyhrali a s VÚC si dohodli podmienky, na ktorých bude strácať

Poslanecké kreslo ako príležitosť

- spolupracovník AFP analyzuje prehľad faktúr zaplatených mestom Banská Bystrica za 3 roky
- zistí, že vyše 200 miliónov z mestského rozpočtu získali firmy poslancov (overil mená poslancov v OR SR)

Problém: poslanci sú osoby s nadštandardným vzťahom k mestu, ak získavajú zákazky, existuje veľké riziko konfliktu záujmov

- vyžiadame si všetky faktúry a zmluvy: zisťujeme, že poslanci získavajú časovo neobmedzené kontrakty, často bez verejnej súťaže (možnosť zvyšovať ceny, dostať mesto do nevýhodnej pozície)
- zisťujeme, že možnosti, ako profitovať z mestského rozpočtu sú širšie (nenápadná privatizácia, opravy vo volebných obvodoch, podnikanie priamo s mestom)

AKO ČITAŤ SAMOSPRÁVNE ROZPOČTY

JURAJ GALLO

vedúci odboru Ekonomiky a financovania, Mestský úrad Žiar nad Hronom

V prvom rade si je dôležité uvedomiť komplex vzťahov, ktoré rozpočet odzrkadľuje. Samotný rozpočet je len ich suchým finančným vyjadrením, v ktorom nevidieť ich kvalitu.

Preto je skôr ako pristúpite k štúdiu samotných čísiel potrebné pozrieť sa, kto za nimi stojí, ako dlho to riadia a akým spôsobom a hlavne kam smerujú.

Čísla ukazujú stav v danom okamihu a bez ostatných súvislostí sa môže stať, že si to ako celok môžete mylne vyložiť.

Prvotná analýza by mala začať skúmaním záverečného účtu samosprávy za uplynulý rok a až potom je možné prejsť na aktuálny stav. Záverečný účet je najkomplexnejší štandardný a povinný finančný materiál, ktorý samospráva musí podľa zákona vypracovávať. Tam je možné nájsť, ako sa darilo samospráve hospodáriť za ucelený kalendárny rok, ako si stojí samospráva s pohľadávkami a záväzkami, aký dlh je ešte nesplatený, ďalej je tam možné nájsť aj samotnú bilanciu aktív a pasív samosprávy. Záverečný účet obsahuje aj údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti samosprávy.

Na samotný rozpočet sa je potrebné pozrieť najprv ako na celok; ako bol zostavený a následne na jeho plnenie k 31.12. daného roka. Až potom sa zamerať na časti ako bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a rozpočet finančných operácií. Ideálny stav je samozrejme taký, že všetky tri časti vykazujú prebytok.

Veľmi dôležité je si pri študovaní rozpočtu zistiť aj čísla, ktoré sa tam priamo nenachádzajú, ale pre lepší obraz hospodárenia sú nepostrádateľné a to sa týka hlavne pohľadávok a záväzkov po lehote splatnosti. Až po ich započítaní či na stanú príjmov resp. výdavkov máte ucelenejší obraz o skutočnom hospodárení.

To, ako samospráva hospodári pri zabezpečovaní svojich základných funkcií, je možné vidieť pri bežnom rozpočte. Sú to viac-menej štandardne sa opakujúce príjmy resp. výdavky. Bežný rozpočet sa zo zákona zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový.

Kapitálový rozpočet sa môže zostaviť ako schodkový v prípade, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania alebo ak je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu.

Výdavky finančných operácií – t.j. splátka návratných zdrojov financovania je možné kryť z prebytku bežného alebo kapitálového rozpočtu.

Dodržanie týchto podmienok dáva predpoklad na zdravé a stabilné hospodárenie samosprávy a jej ďalší rozvoj.

AKO ČÍTAŤ SAMOSPŔÁVNE ROZPOČTY

Juraj Gallo

Mestský úrad v Žiari nad Hronom
Vedúci odboru ekonomiky a financovania

AKO ZAČAŤ?

- **organizačnou štruktúrou**
- **personálnou analýzou**

ČÍM POKRAČOVAŤ?

- **Závěrečným účtom samosprávy za uplynulý rok...**
- **... a až po jeho preštudovaní prejsť k aktuálnemu stavu**

ROZPOČET

- ◆ **BEŽNÝ**
- ◆ **KAPITÁLOVÝ**
- ◆ **FINANČNÉ OPERÁCIE**

BEŽNÉ PRÍJMY

CUDZIE

- ◆ – štátne (podielové dane, dotácie...)
- ◆ – ostatné (EU, sponzoring...)

VLASTNÉ

- ◆ – **dane a poplatky** (d. z nehnuteľností, za psa, za predajné automaty, za ubytovanie, za užívanie verejného priestranstva, p. za zneškodňovanie komunálneho odpadu, overovanie na matrike...)
!!!Všeobecne záväzné nariadenie – Miestne dane a poplatky
- ◆ – **príjmy z prenájmov**
!!!Všeobecne záväzné nariadenie – Zásady hospodárenia s majetkom mesta!!!

BEŽNÉ VÝDAVKY

- ◆ Administratíva – mzdy, energie, materiál
- ◆ Úroky – z prijatého úveru
- ◆ Mestská polícia
- ◆ Správa a údržba ciest
- ◆ Odpady
- ◆ Verejná zeleň
- ◆ Verejné osvetlenie
- ◆ Športoviská – plaváreň, športové štadióny a haly
- ◆ Kultúra
- ◆ Rozhlas, mestská televízia
- ◆ Čintorín
- ◆ Školstvo – jasle, materské školy, základné školy, stredné školy
- ◆ Opatrovateľská služba.....

PLNENIE BEŽNÉHO ROZPOČTU

◆ Príjmy + pohľadávky	- Výdavky + záväzky	> 0	OK
◆ Príjmy + pohľadávky	- Výdavky + záväzky	= 0	OK !
◆ Príjmy + pohľadávky	- Výdavky + záväzky	< 0	!!!!

K akému dátumu je plnenie?

KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

- ◆ **Kapitálové príjmy**
 - predaj majetku
 - prijaté kapitálové dotácie
- ◆ **Kapitálové výdavky**
 - kúpa resp. techn.zhodnotenie majetku
 - poskytnuté kapitálové dotácie

PLNENIE KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU

◆ Príjmy
+ pohľadávky	- Výdavky
+ záväzky	> 0	OK
◆ Príjmy
+ pohľadávky	- Výdavky
+ záväzky	= 0	OK !
◆ Príjmy
+ pohľadávky	- Výdavky
+ záväzky	< 0	!!!!

- ◆ Má bežný rozpočet resp. finančné operácie prebytok, aby to vykryli???

K akému dátumu je plnenie?

FINANČNÉ OPERÁCIE

◆ Príjmy z FO

- splátky istín z poskytnutých úverov
- z predaja majetkových účastí
- prijaté úvery

◆ Výdavky z FO

- splátky istiny z prijatých úverov
- majetkové vklady
- poskytnuté úvery

LEGISLATÍVA

- ◆ **583/2004** o rozpočtových pravidlách
- ◆ **MF/010 175/2004-42** Opatrenie MF SR, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie
- ◆ **Uznesenie zastupiteľstva**
o schválení rozpočtu územnej samosprávy

KEDY SKONČIŤ?

➤ **NIKDY...!!!**

MIESTNE SAMOSPRÁVY A KORUPCIA

JURAJ NEMEC

Katedra financií a účtovníctva Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

1. ROZSAH DISPONIBILNÝCH PROSTRIEDKOV

V súčasnosti sa po uskutočnení fiškálnej decentralizácie sa celková veľkosť rozpočtov obcí blíži k 100 miliardám korún, čo predstavuje obrovský rozsah zdrojov, čiastočne viazaných, čiastočne k voľnému subjektívnemu použitiu obcami. Rozsah a štruktúru výdavkov obcí za roky 2004 a 2005 charakterizuje nasledovná tabuľka:

(v mil. Sk)

Č.	Názov oddielu	Skutočnosť 2004	Skutočnosť 2005	Podiel v %	Index 2005/2004
1	Všeobecné verejné služby	1 7 900,0	20 707.2	26,1	1,16
2	Obrana	7,4	9.2	0	1,24
3	Verejný poriadok a bezpečnosť	929,4	1 035. 1	1,3	1,11
4	Ekonomická oblasť	7 693,3	9 390. 1	11,9	1,22
5	Ochrana životného prostredia	5 276,7	6475.1	8,2	1.23
6	Bývanie a občianska vybavenosť	6 956,6	9 170.1	1 1,5	1,32
7	Zdravotníctvo	1 89,0	173.5	0,2	0,92
8	Rekreácia, kultúra a náboženstvo	3 678,5	4 260.9	5,4	1.16
9	Vzdelávanie	23 816,5	25241.2	3 1,9	1,06
10	Sociálne zabezpečenie	2 509,6	2 753.0	3,5	1,1
	S p o l u	68 975,0	79215,4	100	1,15

Zdroj: *Ministerstvu financií SR*

2. PREČO EXISTUJE VYSOKÝ POTENCIÁL PRE KORUPCIU VO VEREJNEJ SPRÁVE?

Fungovanie samospráv je možné analyzovať z množstva pohľadov, v tomto texte predstavíme ekonomickú analýzu podstatu fungovania verejnej správy, vysvetľujúcu, prečo sú politici a byrokracia potenciálne neefektívni a korumpovateľní.

2. 1. Byrokracia

O každom štátnom opatrení rozhodujú politici prostredníctvom demokratických procesov (pozri nasledujúcu časť) a realizujú ich štátni úradníci - byrokracia. Ak chceme zabezpečiť úspešnosť štátnej intervencie, potom musíme ich správanie brať pri analýze predpokladaných výsledkov do úvahy.

Ekonomická analýza vychádza z toho, že aj úradníci maximalizujú svoju úžitkovú funkciu, tak ako všetky ostatné subjekty - spotrebiteľia, podnikatelia. Vzniká teda otázka - čo je obsahom úžitkovej funkcie úradníkov? Budú robiť všetko v prospech úspešnosti štátnej intervencie, alebo ich bude zaujímať ich osobný prospech?

Keďže nič v ekonomike neplatí absolútne, ani odpoveď nemôže byť jednoznačná. Je zrejmé, že v štátnom aparáte budú zastúpené najrozličnejšie konkrétne spôsoby správania sa. Ekonomia však upozorňuje, že pravdepodobný celkový trend byrokracie bude smerovať k neefektívnosti a k ďalšiemu znižovaniu potenciálnej miery úspešnosti štátnych zásahov, pretože:

- cieľom byrokracie (štátnej správy, úradníkov, štátneho aparátu) bude maximalizovať rozsah úradníckych činností - tzv. alokatívna neefektívnosť byrokracie
- byrokratické činnosti budú realizované nehospodárnym spôsobom - tzv. technická neefektívnosť byrokracie

Bude sa príslušný úrad vzdávať svojich kompetencií a úloh alebo naopak hľadať nové, aby dokázal svoju dôležitosť a významnosť? Je miera "papierovania" v jednotlivých orgánoch štátnej správy optimálna alebo nadmerná? Odpovede si môže každý dať sám, ale my sa prikláňame skôr k tomu, čo polovážne - položartom konštatujú Parkinsonove zákony byrokracie:

1. Úradník chce rozširovať počet svojich podriadených a nie počet konkurentov.
2. Úradníci sa zamestnávajú prácou navzájom.
3. Ak existuje čo i len jedna možnosť na odsunutie dôležitého rozhodnutia, či už súkromného alebo obecného, tak ju dobrá byrokracia nájde.

Byrokracia na rozdiel od súkromnej firmy nehospodári so svojimi vlastnými prostriedkami, ale spravuje prostriedky cudzie - prostriedky verejné. V tejto situácii je opodstatnené predpokladať, že jej konanie bude touto skutočnosťou zákonite ovplyvnené. Ekonomická teória tvrdí (a prax to dokazuje), že kvalita hospodárenia s cudzími prostriedkami nikdy nebude plne porovnateľná s efektívnosťou využitia vlastných súkromných zdrojov. A pokiaľ nie je zabezpečená potrebná miera motivácie, ako napr. v našich podmienkach, potom je plytvanie zdrojmi možné automaticky predpokladať.

V každej z vyspelých krajín sa raz za čas vyskytne škandál spojený so štátnymi nákupmi a ani Slovensko v tomto smere nie je a nebude môcť byť výnimkou. Východisko k zlepšeniu stavu nie je vhodné prioritne hľadať v prijímaní ďalších byrokratických smerníc a obmedzení, ale len v stále rastúcej dôslednosti verejnej kontroly a kontroly prostredníctvom súkromného trhu – najefektívnejšími liekmi sú transparentnosť, právny a občiansky štát. Mnohé subjekty sa stále domnievajú, že štátna kontrola môže zvýšiť efektívnosť procesov obstarávania, avšak znovu platí, že "liečiť byrokráciu byrokráciou" je málo efektívne - hlavnú úlohu aj tu musí zohrať súkromný sektor vo forme vzájomnej kontroly medzi podnikmi a organizáciami, ktoré vstupujú do súťaží.

Úloha: Pripomeňte hlavné korupčné škandály na úrovni obcí za posledné obdobie v SR.

2. 2. Kolektívne rozhodovanie

V podstate všetky významné rozhodnutia o štátnych intervenciách sa prijímajú prostredníctvom politických rozhodovacích procesov - či už v parlamente alebo obecných zastupiteľstvách. Spôsoby, ktorými sa v týchto orgánoch (ale aj pri každom bežnom hlasovaní) rozhoduje, sú však poznačené množstvom nedokonalostí. Základné z nich stručne rozoberieme v nasledujúcom texte.

Priama demokracia

Už rozhodovanie v priamej demokracii (t.j. vtedy, keď hlasujú všetci zainteresovaní) je spojené s významnými neefektívnosťami. Jediná forma hlasovania, ktorá zaručuje, že nikto nebude poškodený (t.j. garantuje efektívnosť) je prijímanie rozhodnutí na základe jednomyseľnosti, alebo aspoň nikto nesmie byť proti. Pokiaľ by sme však akceptovali ako jedinú prípustnú túto možnosť, ostalo by príliš veľa záležitostí, ktoré by sa nedali riešiť.

Predstavme si, že v priamej demokracii sa rozhoduje o stavbe autobusovej zastávky v obci s piatimi obyvateľmi. Traja z nich nemajú auto a ani príliš necestujú (ich prínos je povedzme šesť jednotiek), dvaja sú podnikatelia s vlastnými vozidlami a firmou v meste - t.j. títo dvaja zastávku vôbec nepotrebujú. Náklady na stavbu zastávky sú 25 jednotiek, ktoré všetci piati obyvatelia zaplatia prostredníctvom miestnych daní rovným dielom (5 jednotiek každý). Preferencie každého jednotlivca znázorníme nasledovnou tabuľkou:

Obyvateľ Ukazovateľ	1	2	3	4	5
Prínos zo stavby zastávky	6	6	6	0	0
Náklady na výstavbu	5	5	5	5	5
Čistý prínos zo stavby zastávky	1	1	1	- 5	- 5
Hlasuje	áno	áno	áno	nie	nie

Celkový čistý prínos zo stavby zastávky pre celú obec je - 7 (1+1+1-5-5), t.j. verejná ekonómia nedoporučuje stavbu zastávky realizovať. Ako však bude vyzerat' hlasovanie pri použití jednotlivých možných spôsobov?

V prípade hlasovania na princípe jednomyseľnosti nebude rozhodnutie prijaté - dvaja budú stále proti, traja za. Ak sa však použije forma hlasovania, ktorá je najčastejšia pri riešení bežných otázok - nadpolovičná väčšina, potom bude stavba zastávky schválená pomerom troch hlasov ku dvom. A to aj napriek tomu, že sa týmto hlasovaním prijíma spoločensky neefektívne rozhodnutie a celková výška blahobytu obce sa znižuje.

Parlamentná (nepriama) demokracia

V predchádzajúcej časti sme ukázali, že aj v priamej demokracii existuje výrazné riziko prijímania rozhodnutí, ktoré nie sú pre spoločnosť ako celok prospešné. Prevažná väčšina

rozhodnutí o štátnych intervenciách sa však prijíma v podmienkach nepriamej (zastupiteľskej) demokracie, kedy o príslušnom probléme nehlasujú všetci voliči, ale len nimi zvolení zástupcovia (napr. poslanci národného parlamentu alebo obecného zastupiteľstva). V slovenskom parlamente hlasuje o najvýznamnejších otázkach našej spoločnosti maximálne 150 poslancov, ktorí zastupujú skoro 5,5 mil. obyvateľov. Je možné aby táto malá skupina skutočne vyjadřila záujem celej spoločnosti?

Ekonomia, ale aj politológia a ďalšie disciplíny, ktoré sa touto problematikou zaoberajú, odpovedajú jasne - ako pravidlo to určite možné nie je. Prečo? Môžeme si položiť dve otázky:

- a/ Je možné, aby politici poznali presné požiadavky svojich voličov a vedeli na ich základe zistiť, čo voliči požadujú ako celok?
- b/ Budú mať politici záujem rešpektovať záujmy svojich voličov?

Odpoveď na prvú otázku je jasná - určite to nie je možné. Ekonomia a ani iná veda neposkytuje dostatočné nástroje pre exaktné poznanie, čo si vlastne občania určitého štátu želajú. Pre analýzu verejnej mienky je síce možné usporiadať štandardný prieskum, existuje aj možnosť referenda, tieto možnosti však nie je možné všeobecne využívať. Navyše prieskum nikdy neposkytne úplne presné údaje, pretože má výberový charakter.

Čo sa týka druhej otázky, tá je predmetom skúmania z množstva uhlov pohľadov. Ekonomický princíp maximalizácie hovorí, že aj politik v prvom rade maximalizuje svoju funkciu užitočnosti. Jej obsah môže byť rôzny. Čo všetko môže maximalizovať politik? Niektoré osobné uznanie, popularitu, iný zase osobný prospech, ktorý môže dosiahnuť formou špecifických výhod, na ktoré má zákonný nárok, ale aj zneužitím svojho postavenia (výsledkom v poslednom prípade je nezákonný majetkový prospech). Správanie sa politikov bude tiež ovplyvnené tým, či budú mať záujem o znovuzvolenie alebo nie.

Skúsenosti z vyspelých demokracií ukazujú, že politici pri svojom rozhodovaní budú skôr rešpektovať svoje ciele a ciele rozličných záujmových skupín, ako spoločenský záujem, ktorý ani nie je možné presne identifikovať.

Zlyhanie demokratických procesov z titulu nedokonalosti spôsobov politického rozhodovania (objektívnych a subjektívnych) výstižne charakterizuje Stiglitz (1988) slovami: „V našich politických procesoch sa tí, ktorí boli zvolení aby slúžili celej verejnosti, niekedy snažia konať len v prospech určitej záujmovej skupiny. Neschopnosť politikov hájiť verejný záujem nie je len následkom nenásytosti a zlomyseľnosti niektorých vrtošivých politikov, ale môže byť nevyhnutným dôsledkom fungovania politického systému v demokratickej spoločnosti.“

3. HLAVNÉ FORMY A ZDROJE KORUPCIE NA ÚROVNI SAMOSPRÁV

Úloha č. 1: Popíšte hlavné oblasti, v ktorých sa objavujú v slovenských obciach (verejná i neverejná) korupčné prípady.

Úloha č. 2: V čom je súčasný systém fungovania obcí v SR nedostatočný vo vzťahu k prevencii korupcie?

4. PRÍKLADY OBLASTÍ S KORUPČNÝM POTENCIÁLOM

4. 1. Dotácie a granty

Zavedenie viacročného programového a výkonového rozpočtovania požaduje, aby sa prostriedky alokovali na jednotlivé programy, ktorých obsah by mal byť daný reálnymi potrebami samosprávneho celku (a dopredu testovaný z pohľadu účelnosti a účinnosti). Rozdeľovanie by sa malo realizovať transparentným a spoľahlivým - predpovedateľným (princíp „reliability“) spôsobom, formou otvorenej a nediskriminačnej súťaže všetkých subjektov, ktoré majú záujem a kapacitu podieľať sa na naplňaní programov. Aký je ale súčasný stav? Mení sa už subjektívna alokácia na programovú – formálne a aj reálne?

Naším cieľom nebol obsiahly prieskum, ale len stručná sonda problému. Ako výberový súbor sme zvolili veľké mestá, sídla samosprávnych krajov, kde sa formou grantov rozdeľuje najväčší objem prostriedkov. Zdrojom informácií boli webové stránky miest, ktoré by stále viac mali byť – v súlade s politikou elektronickej verejnej správy („e-governance“)- základným zdrojom informácií ale aj kontaktov medzi verejnou správou, občanmi a právnickými osobami.

Na webových stránkach miest sme sa pokúsili nájsť všeobecné záväzné nariadenia (VZN) upravujúce spôsob poskytovania dotácií subjektom poskytujúcim rôzne služby vo verejnom záujme. Následne sme, v prípadoch kde boli k dispozícii na webe, analyzovali obsah týchto noriem. Výsledky na zaznačuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka: Existencia VZN upravujúcich pravidiel poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta

	VZN je na webe a obsahuje kritériá rozhodovania	VZN je na webe, ale neobsahuje žiadne kritériá rozhodovania	VZN nie je na webe mesta
Mesto	Banská Bystrica	Košice, Prešov, Trnava*, Žilina	Bratislava, Nitra

*Trnava: podľa uvedeného VZN sa kritériá určujú komisiami na začiatku každého roka, pre rok 2006 sme ich ale nenašli

Len v prípade Banskej Bystrice sa priamo vo VZN nachádzajú aj kritériá posudzovania žiadostí o dotácie. Žiaľ, aj v tomto prípade ide ešte stále o nedokončený krok vpred. Kritériá síce existujú a sú dopredu známe, nie sú však vo väčšine prípadov skutočnými kritériami. Uvedieme niektoré, tak ako ich uvádza VZN:

1. Záujmová umelecká činnosť a kultúrne aktivity (plánovaný objem prostriedkov cca 1 mil. Sk):
 - a. história a tradícia záujmovo-umeleckej skupiny alebo jednotlivca
 - b. dosiahnuté výsledky ich činnosti
 - c. význam a rozsah podujatí, ktorými naplňajú kultúru v meste, v regióne i nad jeho rámec
 - d. možnosť využitia pre rozvoj kultúrnych a vzdelávacích aktivít v meste

- e. netradičná forma a predpokladaný prínos aktivity
- f. zapájanie sa do aktivít v meste (pasívne – účasťou, aktívne - organizátorskou prácou)

2. Telovýchova a šport (plánovaný objem prostriedkov cca 3 mil. Sk):
 - a. členská základňa a jej členenie (dospelí, dorast, žiaci)
 - b. výkonnostná úroveň súťaží a dosiahnuté výsledky
 - c. podpora športových podujatí na území mesta Banská Bystrica
 - d. uskutočnenie takých športových aktivít, do ktorých sa zapojí široká vrstva obyvateľov
 - e. výnimočný športový výkon jednotlivca

4. 2. Zabezpečovanie miestnych verejných služieb

Obce nerozhodujú systémovo o spôsobe, ako zabezpečiť verejnú službu a pri výbere externých dodávateľov postupujú často na hranici, alebo mimo zákona:

Tabuľka: Štruktúra poskytovania vybraných služieb na Slovensku v roku 2005 (%)

Typy zaistenia	Komunikácie	Odpady	Osvetlenie	Rozvoj obce	Cintorín
Priama produkcia	53	24	56	63	79
Voľná ruka	17	22	18	10	9
Obecná firma	2	7	4	5	5
Rokovacie konanie	10	31	11	3	4
Užšia súťaž	4	3	0	3	1
Verejná súťaž	14	13	11	17	2

Tento stav má dopad na mimoriadne rozdiely v nákladovosti – príklady:

Tabuľka: Nákladové indexy jednotlivých foriem zabezpečenia služby miestne komunikácie

Typy zaistenia	Počet obyvateľov (tis.)						Priemer	
	do 5		5 až 20		nad 20		I1	I2
	I1	I2	I1	I2	I1	I2		
Priama produkcia	100	100	100	100	100	100	100	100
Voľná ruka	52	38	109	99	100	90	87	76
Obecná firma			87	133			87	133
Rokovacie konanie	104	123	128	90	44	40	92	84
Užšia súťaž	306	233	69	32	64	53	146	106
Verejná súťaž			229	266	121	82	175	174

Tabuľka: Nákladové indexy jednotlivých foriem zabezpečenia služby odpadové hospodárstvo

Typy zaistenia	Počet obyvateľov (tis.)						Priemer	
	do 5		5 až 20		nad 20		I1	I2
	I1	I2	I1	I2	I1	I2		
Priama produkcia	100	100	100	100	100	100	100	100
Voľná ruka	162	182	62	94	163	104	129	127
Obecná firma	185	196	98	89	125	80	136	122
Rokovacie konanie	118	141	82	137	233	136	144	138
Užšia súťaž	71	116			170	136	121	126
Verejná súťaž	123	130	94	96	158	112	125	113

PRÍLOHA - PROGRAM SEMINÁRA

Transparency International Slovensko

Protikorupčný seminár Transparency International Slovensko

Chata U daniela, obec Repište (okres Žiar nad Hronom)

26. – 27. január 2007 (piatok – sobota)

PROGRAM

Piatok 26. január 2007

13,00 – 13,45: obed

13,45 – 14,30: otvorenie seminára a predstavenie účastníkov

14,30 - 16,00: Samospráva a aktívne občianstvo: legislatívne nástroje (Vladimír Pirošík – TIS)

16,00 – 16,30: prestávka

16,30 – 17,30: Občania mestu k voľbám - príklad občianskych aktivít pred komunálnymi voľbami 2006 – Banská Bystrica (Ivan Rončák – TIS, CKO)

17,30 – 19,00: Mladý človek v samospráve (Pavol Balžanka, primátor mesta Banská Štiavnica)

19,00 – 20,00: večera

20,00 – 21,30: večerný hosť – Zuzana Wienk (AFP): Investigatíva otvorených zdrojov

Sobota 27. január 2007

8,00 – 9,00: raňajky

9,00 – 10,20: Ako čítať samosprávne rozpočty (Juraj Gallo, vedúci odboru Ekonomiky a financovania MsÚ Žiar nad Hronom)

10,20 – 10,30: prestávka

10,30 – 12,00: Miestne samosprávy a korupcia (Juraj Nemeč, Ekonomická fakulta UMB, B. Bystrica)

12,00 – 13,00: závery

13,00 – 14,00: obed a odchod účastníkov

Seminár sa uskutočňuje v rámci projektu „Cities for peace and democracy in Europe implementovaného Asociáciou agentúr miestnej demokracie

